

Opłaty Towarowej Giełdy Energii – doświadczenia i planowane zmiany

Grzegorz Żarski

Dyrektor Biura Rozwoju

Komitety Rynku Energii Elektrycznej

Komitety Rynku Gazu

Warszawa, 20 listopada 2019 r.

AGENDA

- ✓ Działania TGE w zakresie opłat w 2019 roku
 - ✓ Rozszerzenie oferty dla Animatorów
 - ✓ Program poprawy płynności na TGE. „Maker-Taker”
 - ✓ Rynek Dnia Bieżącego w formule XBID
 - ✓ Rola TGE jako NEMO i integratora rynku
- ✓ Zmiany na rynku SPOTee (opłaty zmienne na tle giełd w Europie)
- ✓ Propozycja zmian w opłatach rocznych w Grupie TGE
- ✓ Dostęp do systemów produkcyjnych

➤ Planowane zmiany w cennikach opłat.

- ✓ Uruchomienie zorganizowanej platformy obrotu (OTF - *Organised Trading Facility*) wynika z konieczności dostosowania funkcjonujących na TGE rynków do wymogów dyrektywy MiFID II. Przewidywane zmiany to rozdzielenie opłat stałych pomiędzy SPOT, a OTF, weryfikacja opłat zmiennych na RTG SPOT z uwagi na rozwój rynku międzynarodowego, potencjalna zmiana modelu finansowania animatorów itp.
- ✓ Przegląd opłat za dostęp do systemów informatycznych

➤ Konsultacje rozszerzenia oferty dla Animatorów

- ✓ Nowa poszerzona oferta dla animatorów:
 - ◆ Dodanie możliwości wynagrodzenia za animowanie nie płynnych instrumentów (proponycja wprowadzenia w tym celu kategorii C dla produktów) – zmiany w tabeli spreadów oraz upustów;
 - ◆ Rozszerzenie programu dla najlepszych animatorów.

➤ Program poprawy płynności Maker-Taker

- ✓ Wprowadzony w 1 stycznia br. model opłat promujący inicjatorów transakcji RTT dla energii elektrycznej
- ✓ W wyniku weryfikacji Zarząd TGE podjął decyzję o jego kontynuacji w terminie od 1 sierpnia do 31 grudnia br. jako mechanizmu uzupełniającego program poprawy płynności;
- ✓ Program obecnie funkcjonuje dla 66 serii instrumentów na rynku terminowym energii elektrycznej, weryfikacja funkcjonowania systemu zostanie przeprowadzona w styczniu 2020 roku.

1. Serie instrumentów dostępne w ofercie dla animatorów będą podzielone na kategorie A, B (odpowiednio większa płynność, mniejsza płynność bez dodatkowego wynagrodzenia i mniejsza płynność z dodatkowym wynagrodzeniem). Animator musi animować **min. 4 instrumenty, w tym min. 2 z kategorii B** (lub C – planowana nowa grupa instrumentów). Lista instrumentów dostępnych do animowania w ramach jednej umowy obejmuje instrumenty terminowe zarówno z dostawą energii elektrycznej, jak i gazu ziemnego.
2. Animator **jest rozliczany z pełnienia swojej funkcji za dany miesiąc dla danego produktu, a nie łącznie dla wszystkich** (tj. można uzyskać obniżoną opłatę za działalność na jednym instrumencie, w tym samym miesiącu nie wywiązując się zarazem jednorazowo z obowiązku na pozostałych instrumentach).
3. Animowanie **musi być dokonywane z wolumenem co najmniej 2 kontraktów** w zleceniu.
4. Animator ma **90 minut w ciągu dnia**, kiedy nie musi oferować zleceń przewidzianych umową (na danym instrumencie), lecz **czas ten nie obowiązuje w ostatniej godzinie notowań (obecnie 13:00-14:00)**.
5. Na jednym instrumencie może działać **nie więcej niż trzech animatorów** (decyduje czas zawarcia umowy), a zarazem także **nie więcej niż jedna spółka z danej grupy kapitałowej**.
6. W przypadku wystąpienia zdarzenia Fast Market, tj. zmiany kursu transakcyjnego dla danego instrumentu w dwóch transakcjach z rzędu na jednej sesji giełdowej o min. 50% spreadu animatora, **animator uzyskuje prawo do wypełniania swoich obowiązków do końca tej samej sesji z dwukrotnie szerszym spreadem**.
7. Animatora obowiązuje obniżona – do wysokości **10% opłaty regulaminowej** – opłata za transakcję anulowaną

Opłaty za transakcje TGE oraz ewidencję IRGiT dla transakcji zawartych w ramach animowania rynku są naliczane odpowiednio:

1. Dla kontraktów, dla których otwarta pozycja nie została w danym miesiącu zamknięta i nie zostały spełnione warunki dotyczące średniej dziennej liczby zawartych transakcji i udziału w rynku – 50% opłaty podstawowej.
2. Dla kontraktów, dla których otwarta pozycja nie została w danym miesiącu zamknięta i zarazem spełnione zostały warunki dotyczące średniej dziennej liczby zawartych transakcji i udziału w rynku – 25% opłaty podstawowej.
3. Dla kontraktów, dla których otwarta pozycja została w danym miesiącu zamknięta – 2,5% opłaty podstawowej.

KONSULTOWANA NOWA TABELA PRODUKTÓW

Kategoria produktu	Produkt	
	Rodzaj instrumentu	Nr serii
A	BASE W	1
B	BASE W	2
B	BASE W	3
A	BASE M	1
C	BASE M	2
C	BASE M	3
A	BASE Q	1
A	BASE Q	2
C	BASE Q	3
A	BASE Y	1
B	BASE Y	2
C	BASE Y	3
A	PEAK5 W	1
B	PEAK5 W	2
B	PEAK5 W	3
A	PEAK5 M	1
C	PEAK5 M	2
C	PEAK5 M	3
B	PEAK5 Q	1
C	PEAK5 Q	2
C	PEAK5 Q	3
A	PEAK5 Y	1
C	PEAK5 Y	2
C	PEAK5 Y	3
A	GAS BASE W	1
B	GAS BASE W	2
B	GAS BASE W	3
B	GAS BASE W	4
A	GAS BASE M	1
A	GAS BASE M	2
B	GAS BASE M	3
A	GAS BASE Q	1
A	GAS BASE Q	2
B	GAS BASE Q	3
C	GAS BASE Q	4
A	GAS BASE S-W	1
C	GAS BASE S-S	1
A	GAS BASE Y	1
C	GAS BASE Y	2

Proponujemy dodatkową grupę animowanych instrumentów **typu C**.

Przyjęcie minimum 2 instrumentów Grupy C możliwe jest wynagrodzenie dla Animatora w wysokości np. 30 tys. PLN łącznie za dwa produkty

System dodatkowego wynagradzania najlepszych animatorów na TGE:

1. W każdym miesiącu TGE przeprowadza klasyfikację animatorów w zakresie ich działalności w wariantach „premium” osobno dla instrumentów z dostawą energii elektrycznej i z dostawą gazu ziemnego.
2. Klasyfikacja dotyczy liczby pozycji zamkniętych w ramach działalności animacyjnej, liczonych w liczbie kontraktów.
3. Na podstawie klasyfikacji wyłonieni zostają najlepsi w danym miesiącu animatorzy rynku energii elektrycznej oraz najlepsi w danym miesiącu animatorzy rynku gazu ziemnego.
4. Najlepsi w klasyfikacji za dany miesiąc animatorzy uzyskują wynagrodzenie na rynku terminowym w zakresie danego towaru, dla transakcji zawartych w tymże miesiącu.

Miejsce w klasyfikacji:	wynagrodzenie za "Najlepszy animator":
1.	30 000 PLN
2.	20 000 PLN
3.	10 000 PLN

Wymagany konsensus w zakresie podniesienia opłat dla pozostałych uczestników rynku.

PRZYKŁADOWE KORZYŚCI FINANSOWE DLA ANIMATORA RYNKU ENERGII

**Upust w
opłatach w
zależności od
animowanego
wolumenu i
rodzaju
aktywności
na rynku**

Obniżka opłat
transakcyjnych

360

TYS. PLN
rocznie

Upust w opłatach
za animowanie 2
produktów z kategorii
„C”

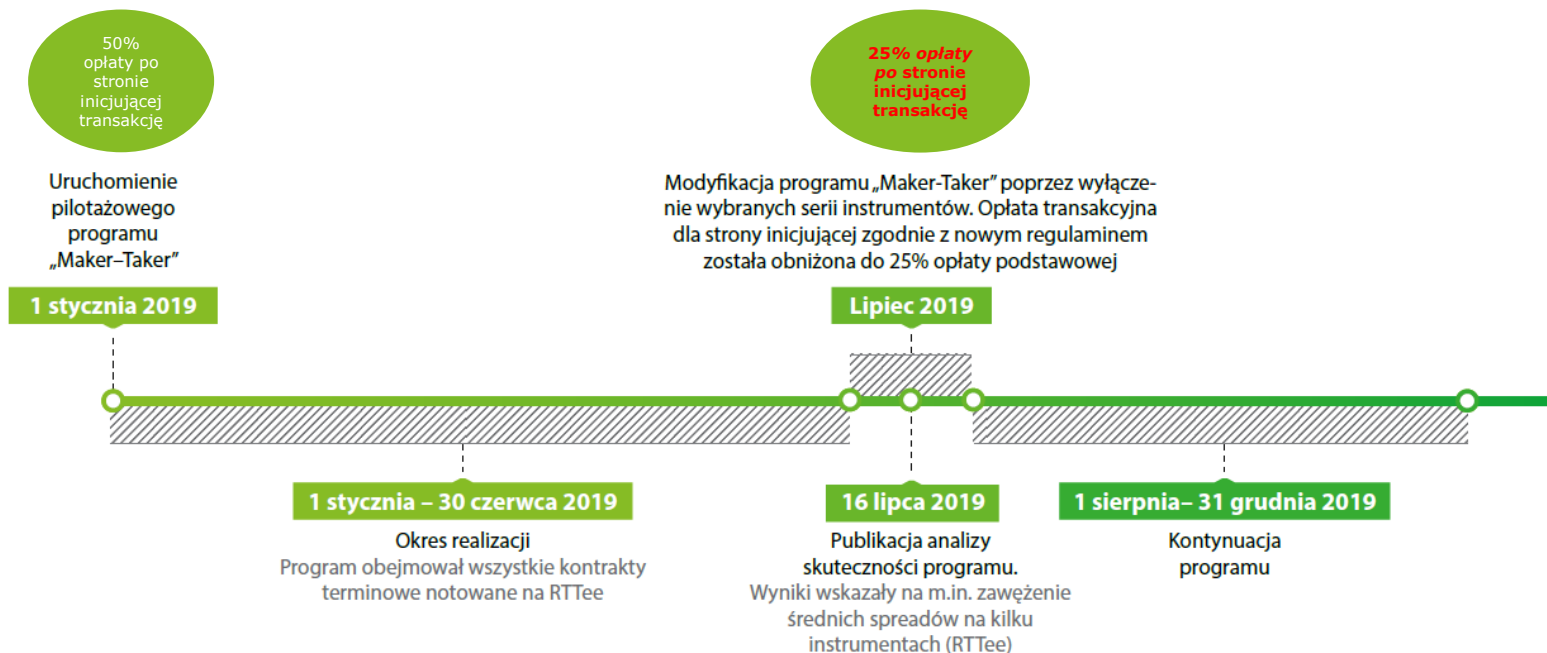
360

TYS. PLN
rocznie

Upust w opłatach
w ramach programu
„Najlepszy animator”

Możliwe wprowadzenie
modelu wynagradzania
animatorów , zamiast
rozliczania dodatkowych
upustów

Program poprawy płynności na TGE. „Maker-Taker”

CEL

Poprawa płynności obrotu giełdowego, co przekłada się nie tylko na utrzymanie bezpieczeństwa obrotu, ale także statusu giełdy towarowej jako miejsca kształtowania się wiarygodnej ceny hurtowej energii elektrycznej zużywanej w Polsce

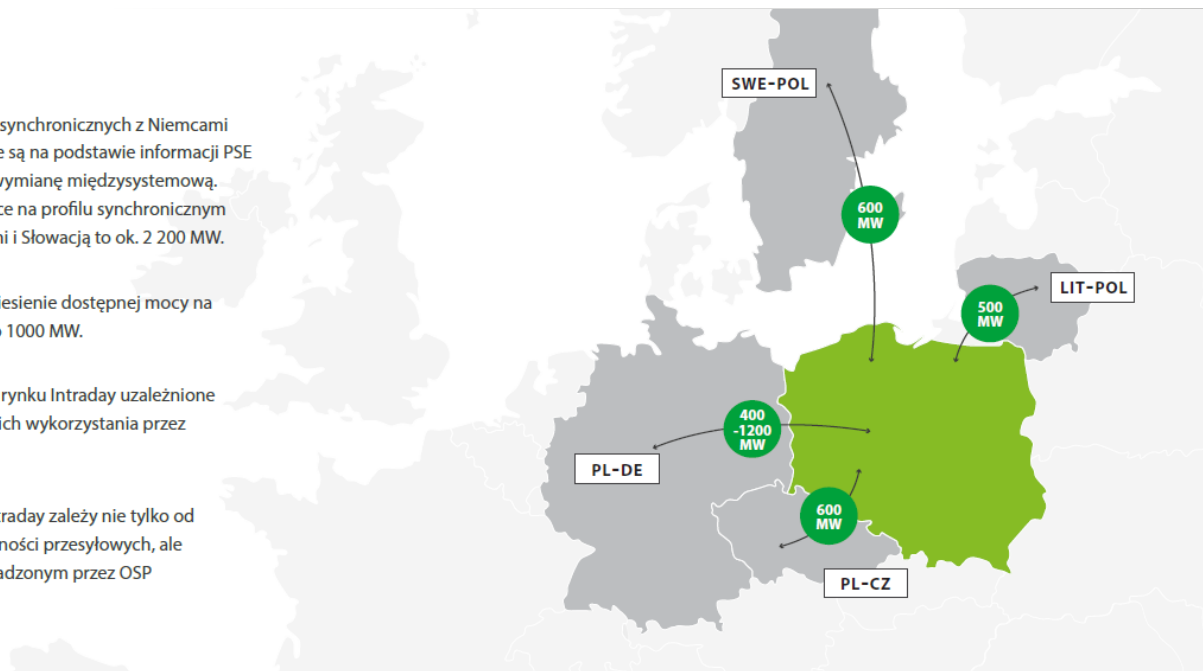
- Rynek Dnia Bieżącego w formule XBID zastąpił funkcjonujący obecnie krajowy rynek dnia bieżącego.
- Waluta dla przesyłania zleceń i zawierania transakcji – Euro.
- Walutą rozliczeń i rozrachunku – PLN.
- Handel energią w systemie XBID - 24 godziny na dobę, w formule notowań ciągłych.
- Instrumenty będą powstawać o godzinie 14:00 na dzień przed dostawą i stopniowo znikać z rynku na godzinę przed rozpoczęciem dostawy.
- W obrocie dostępne będą instrumenty godzinowe, również w ramach bloków.
- Kojarzenie transakcji oparte jest o cenę i czas złożenia zlecenia.

- Zwiększy się głębokość rynku – oferty członków TGE będą widoczne w całej Europie.
- Efektywna alokacja zdolności przesyłowych – nie ma konieczności oddzielnego rezerwowania mocy przesyłowej.
- Wzrost konkurencyjności poprzez zwiększenie dostępności do rynku hurtowego krajów ościennych.

Rozwój strefy PL – dostępność mocy

- 01 → Dane o połączeniach synchronicznych z Niemcami i Czechami podawane są na podstawie informacji PSE w oparciu o obecną wymianę międzysystemową. Łączne dostępne moce na profilu synchronicznym z Czechami, Niemcami i Słowacją to ok. 2 200 MW.
- 02 → Planowane jest podniesienie dostępnej mocy na połączeniu z Litwą do 1000 MW.
- 03 → Dostępność mocy na rynku Intraday uzależniona jest m. in. od stopnia ich wykorzystania przez rynek Day-Ahead.
- 04 → Płynność na rynku Intraday zależy nie tylko od udostępnionych zdolności przesyłowych, ale też od zmian w prowadzonym przez OSP rynku bilansującym.

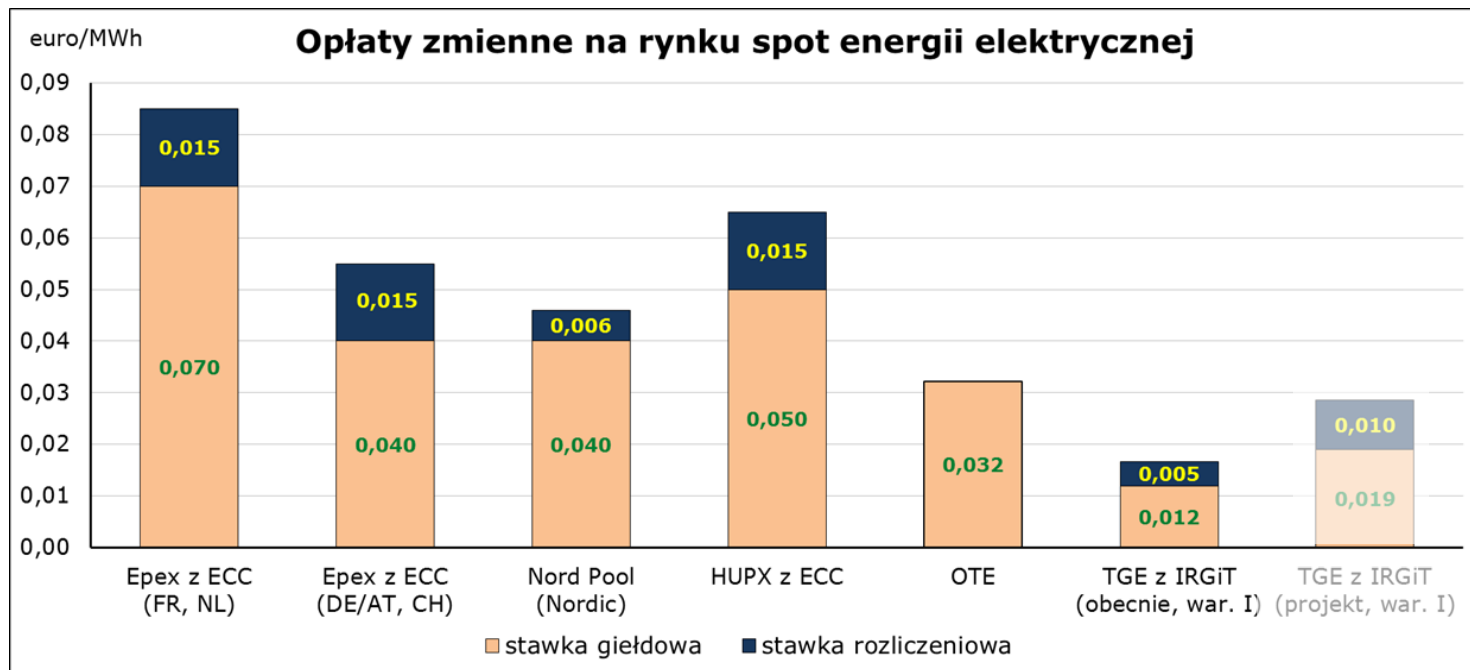

Potencjalny wzrost wolumenu obrotu wynikający z udostępnienia zdolności przesyłowych na połączeniu z Niemcami od początku 2021 r. (planowany termin uruchomienia stabilnego połączenia na tym kierunku o mocy 500 MW). Zakładamy wzrost przepływów międzynarodowych wynikających z rozbudowy SwePol Link itp.

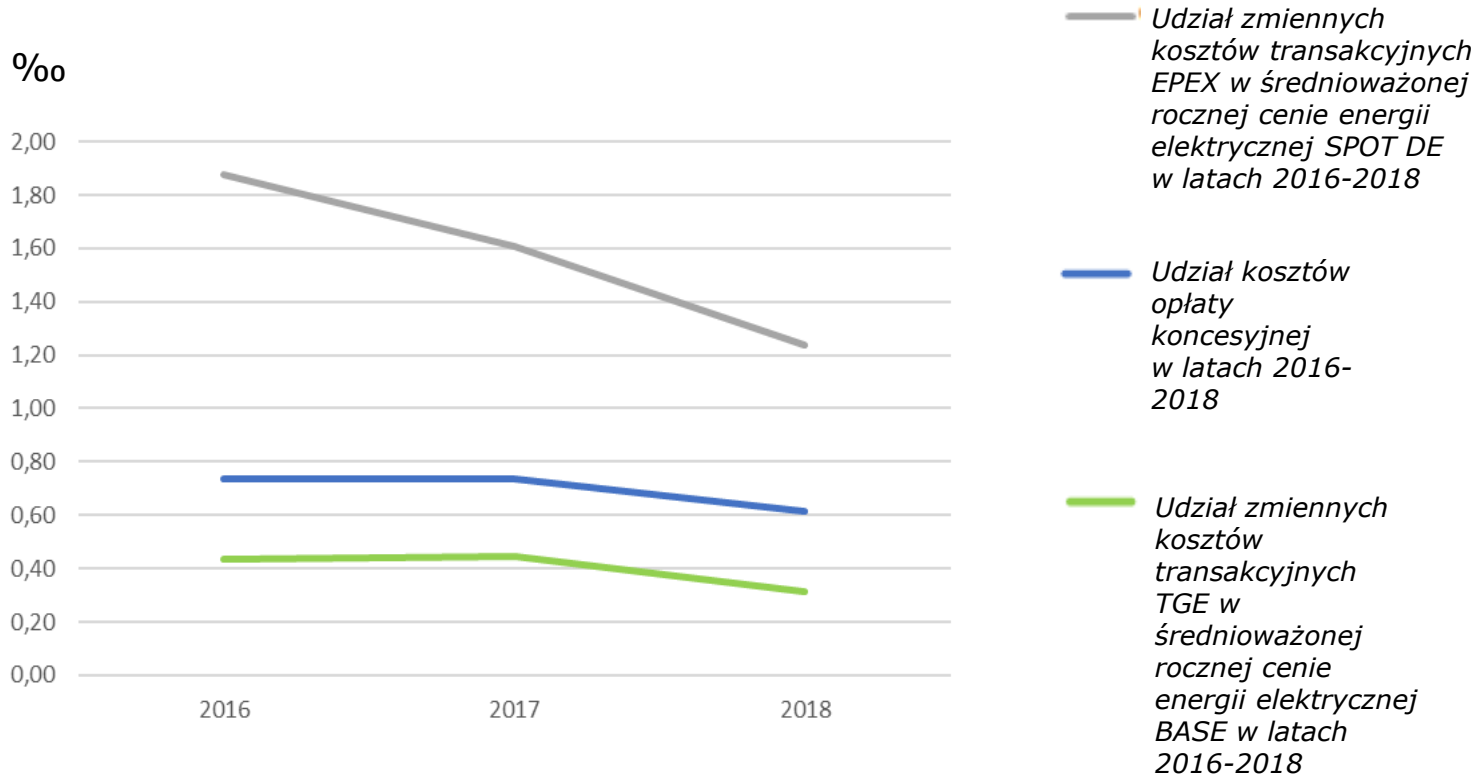
Oznaczać to może potencjalny wzrost rocznych przepływów Market Coupling o ok. 3 TWh.

- **Możliwość anulowania zleceń RDN:**
 - ✓ zlecenie może zostać anulowane przez Członka Giełdy, który złożył to zlecenie, przed upływem terminu ważności zlecenia w przypadku notowań ciągłych.
- **Niskie ryzyko zamknięcia pozycji przed rynkiem bilansującym, dwa fixingi oraz notowania ciągle:**
 - ✓ należy pamiętać, że giełdy funkcjonujące w charakterze multi-NEMO będą uczestniczyły tylko w fixingu o godz. 12.00, kiedy zawierane są transakcje umożliwiające możliwość wymiany energii na połączeniu z Litwą i Szwecją.
- **Możliwość gry rynkowej na SPOT.**
- **Otwartość TGE do konsultacji w celu rozszerzenia instrumentów na rynku SPOT**
np. kontrakty blokowe. Nowy model współpracy w zakresie rozwoju rynku.
- Zadaniem TGE jako NEMO jest rozwój krajowego rynku spot, współpraca regionalna oraz udział w europejskich instytucjach i projektach tworzących wewnętrzny rynek energii elektrycznej, poprzez współpracę z pozostałymi europejskimi NEMO, operatorami i regulatorami.

ZMIANY NA RYNKU SPOT e.e. (opłaty zmienne na tle giełd w Europie)

Udział kosztów w cenie hurtowej energii SPOT oraz udział kosztów opłaty koncesyjnej

Z punktu widzenia tempa wdrażanych zmian przez TGE oraz niepewności rozwoju rynku energii, dotychczas spółka nie uwzględniała kosztów związanych z integracją rynków europejskich w opłatach dla uczestników rynku SPOT_{ee}.

Z uwagi na wysokie obciążenia kosztami rozwoju projektów łączenia rynków europejskich, tj. udział w projektach PCR oraz XBiD, a także konieczność rozwoju infrastruktury informatycznej i zapewnienia ciągłej obsługi 24h/365dni w roku, **TGE planuje podnieść stawki zmienne opłat SPOT o 0,03 zł/MWh.**

1. Stawka zmienna TGE

0,05 zł/MWh w wariantcie I -> **0,08 zł/MWh**

0,45 zł/MWh w wariantcie II -> **bez zmian**

2. Stawka zmienna IRGiT

0,02 zł/MWh w wariantcie I -> **0,04 zł/MWh**

Propozycja zmian w opłatach rocznych w TGE

Kolorem czerwonym oznaczono planowane zmiany względem stanu obecnego. Wszystkie wartości w PLN.

Rynek	Stan obecny w TGE	Wersja planowana w TGE
Spot energii elektrycznej (war. I)	100 000	50 000
Spot energii elektrycznej (war. II)	1 000	1 000
Terminowy energii elektrycznej (war. I)	0 dla uczestników rynku spot	50 000

1. Regulamin RTG:

Obniżenie rocznej opłaty za uczestnictwo na RDNiB i RDNiBg (war. I) do 50 tys. PLN oraz wprowadzenie opłaty rocznej za uczestnictwo na RTT 50 tys. PLN (war. I) równoległe z wdrożeniem OTF.

TGE rozważa likwidację wariantu II.

2. Regulamin OTF:

Wprowadzenie opłaty dla nowych członków oraz podmiotów niedopuszczonych do działania. W trakcie roku w przypadku, gdy członek giełdy wybrał wariant I oraz dokonał opłaty za rynek SPOT 100 tys. PLN, TGE zwolni uczestnika OTF z opłaty rocznej (stałej) w 2020 roku.

1. Przyczyny i cele zmian w opłatach do systemów produkcyjnych:
 - a) 3 systemy informatyczne obecnie obsługiwane przez TGE
 - b) zwiększenie wymagań bezpieczeństwa oraz SLA (24h/7dni)
 - c) ograniczenie administrowania liczby kont dostępowych i generowania nowych kont (maklerzy, podgląd);
 - d) koszty przeprowadzenia niezbędnych testów aplikacji / zmian w aplikacjach;
 - e) konieczność stałego monitorowania obciążenia systemu przez dostęp techniczne.
2. Uspójnienie polityki cennikowej do praktyk stosowanych w GK GPW.

Dostęp do systemów produkcyjnych

	Opłata (netto) za jeden dostęp
Opłata roczna za dostęp typu „Makler Giełdowy” do modułu notującego X-Stream Trading	2 000 PLN
Opłata roczna za dostęp typu „Makler Giełdowy” do modułu notującego Sapri Trade	2 000 PLN/ Zwolnione z opłat*
Opłata roczna za dostęp typu „Makler Giełdowy” do modułu M7 Trading System	2 000 PLN/ Zwolnione z opłat*
Opłata roczna za dodatkowy dostęp typu „Makler Giełdowy” dla danego maklera do modułu notującego Sapri Trade	2 000 PLN
Opłata roczna za dodatkowy dostęp typu „Makler Giełdowy” dla danego maklera do modułu notującego X-Stream Trading	2 000 PLN
Opłata roczna za dodatkowy dostęp typu „Makler Giełdowy” dla danego maklera do modułu M7 Trading System	2 000 PLN
Opłata roczna za dostęp do modułu notującego X-Stream Trading typu "Obserwator"	1 500 PLN
Opłata roczna za dostęp do modułu notującego Sapri Trade typu "Obserwator"	1 500 PLN / Zwolnione z opłat*
Opłata roczna za dostęp do modułu M7 Trading System typu "Obserwator"	1 500 PLN / Zwolnione z opłat*
Opłata roczna za dostęp techniczny do modułu notującego Sapri Trade / X-Stream Trading/ M7 Trading System na potrzeby podłączenia aplikacji	8 000 PLN
Opłata roczna za dostęp typu „Reporting” do modułu notującego M7 Trading System	Zwolnione z opłat

* w przypadku posiadania przez danego użytkownika dostępu do modułu notującego X-Stream Trading typu „Makler Giełdowy”/„Obserwator”.

Dziękuję za uwagę

Listopad, 2019 r.

